

KANSANHUOLTOMINISTERIÖ

Nahka- ja jalkineosasto.

Helsingissä, 31 p:nä toukok. 1943.

Kiertokirje N:o 157.

Kansanhuoltolautakunnille.

Vuotien säännöstelystä annettuihin päätöksiin tehdyistä muutoksista.

Valtioneuvosto on 20 päivänä toukokuuta 1943 tekemällään päätöksellä lisännyt vuotien säännöstelystä 17 päivänä joulukuuta 1942 antamaansa päätökseen 6 a §:n sekä muuttanut saman päätöksen 15 §:ää, ja kansanhuoltoministeriö on saman kuun 25 päivänä antanut uuden tarkempia määräyksiä vuotien säännöstelystä sisältävän päätöksen, kumoten sillä 30 päivänä joulukuuta 1942 samasta asiasta antamansa määräykset. Molemmat edellämainitut päätökset tulevat voimaan 1 päivänä kesäkuuta 1943. Niiden määräykset sisältävät kaksi muutosta tähän saakka voimassaolleeseen vuotien säännöstelyyn. Ensiksi niillä on tehty mahdolliseksi vuoden vaihtaminen valmiiseen nahkaan tai nahkavalmisteisiin ja toiseksi vuotien pistearvojen määräämisestä on annettu uusia säännöksiä.

Vuoden vaihtaminen valmiiseen nahkaan tai nahkatuotteisiin.

Vuoden vaihtolupa annetaan vuoden valmistusluvan asemasta milloin vuoden haltija sitä haluaa. Vuoden haltija voi siis päättää, ottaako hän valmistus- tai vaihtoluvan sille tuottamiensa vuotien viidennekselle, jonka hän saa käyttää omaa tarvettaan varten. Jos hän ottaa vuoden vaihtoluvan, niin ei hän tietenkään enää saa samalle viidennekselle valmistuslupaa. Vuoden vaihtolupa on kirjoitettava neljänä kirjaimella A, B, C ja D merkittynä kappaleena. A, B ja C kappaleet on annettava luvan saajalle, jonka on toimitettava ne vaihdettavan vuoden ohella sille nahan ja

lostuslaitokselle, jossa kansanhuoltolautakunnan tekemän merkinnän mukaan vaihto on suoritettava. Vuoden vaihtaminen saadaan nimittäin toimittaa ainoastaan kansanhuoltoministeriön hyväksymissä nahkajalostuslaitoksissa, joko toimittamalla vaihdettava vuota suoraan tällaiseen laitokseen tai suorittamalla vaihto jalostuslaitoksen asiamiehen välityksellä. Kun vuota ja edellämainitut vaihtoluvan A, B ja C kappaleet ovat saapuneet jalostuslaitokseen, on vuota siellä tarkastettava ja vaihtolupaan merkittävä sen laatuluokka, paino ja pistearvo. Tehtyään nämä merkinnät kaikkiin vaihtoluvan kappaleisiin jalostuslaitoksen on toimitettava viimeistään seuraavan kuukauden 14 päivänä luvan A kappale vuoden vaihdettavaksi antaneelle sekä B kappale luvan antaneelle kansanhuoltolautakunnalle. Saatuaan luvan B kappaleen jalostuslaitoksesta on kansanhuoltolautakunnan tehtävä vuoden pistearvoa koskevat merkinnät haltuunsa jääneeseen luvan D kappaleeseen sekä asianomaisen vuotatiliin (Kh-lomake N:o E 126). Luvan B kappale on kansanhuoltolautakunnan viimeistään seuraavan kuukauden 10 päivään mennessä lähetettävä Nahkatehtaitten Hankinta Oy:lle, jonka osoite on Tampere, Puutarhakatu 23. Silloin kun kansanhuoltolautakunta antaa vaihtoluvan, on vuoden haltijan ilmoittama vuoden pistearvo merkittävä vaihtolupaan sekä väliaikaisesti lyijykynällä asianomaisen vuotatilitykseen. Kuten edellä on mainittu, lopullinen merkintä vuotatilitykseen tapahtuu vasta sitten, kun jalostuslaitos on palauttanut luvan B kappaleen, jolloin väliaikainen merkintä vuotatilityksestä on tietenkin poistettava.

Kuten edellä jo mainittiin saa kansanhuoltolautakunta antaa luvan vaihdon suorittamiseen vain sellaisessa jalostuslaitoksessa, jolle kansanhuoltoministeriö on myön-

tänyt tällaisen oikeuden. Kansanhuoltoministeriö on hyväksynyt tällaisiksi liikkeiksi m. m. seuraavat nahanjalostuslaitokset:

tehtaat	kotipaikka	valmisteet
Auran Nahkatehdas Oy	Aura	päällisnahka, työkintaat
Oy Epilän Nahkatehdas Ab	Epilä	pohjanahka, päällisnahka, lampaannahka, työkintaat
Friitalan Nahkatehdas Oy	Ulvila	päällis- ja valjasnahka, lampaannahka, lampaan turkisinahka, valjastuotteet, hinnat ja ompeluhinnat, työkintaat
Oy Hagströmin Nahkatehdas	Kokkola	päällisnahka, lampaannahka, lampaan turkisinahka, työkintaat
Paavo Heinonen Hämeenlinnan Nahkatehdas Oy	Töysä Hämeenlinna	lapikkaiden äärinahka, pohjanahka, päällisnahka
Iisalmen Nahkatehdas Oy	Iisalmi	lapikkaiden ääri- ja kengäsnahka, kengäksset ja varret
Kokkolan Krominahkatehdas Oy	Rimmi	päällisnahka, lampaan ja vasikan nahka, työkintaat
Lapuan Nahka- ja Valjastehdas Oy	Lapua	päällis- ja valjasnahka, valjastuotteet, hinnat ja ompeluhinnat
Loimaan Nahka Oy	Loimaa	pohjanahka, päällisnahka, vasikannahka, työkintaat
Napialan Nahkatehdas	Tervakoski	valjasnahka, valjastuotteet, hinnat ja ompeluhinnat
Pirkanmaan Nahka Oy	Tampere	päällisnahka, vasikannahka, työkintaat
Rauman Nahkatehdas Oy	Rauma	pohjanahka, päällis- ja valjasnahka, lampaan ja vasikan nahka, valjastuotteet, hinnat, ompeluhinnat, työkintaat
J. N. Salminen O. Y.	Tampere	pohjanahka, päällis- ja valjasnahka, vasikannahka
Satanahka Oy	Kiukainen	pohjanahka, päällisnahka, vasikannahka, työkintaat
Savilahden Nahkatehdas Oy	Kuopio	lapikkaiden äärinahka, vasikannahka
Tampereen Nahkatehdas Oy	Tampere	pohjanahka, päällisnahka, vasikannahka, työkintaat
Viialan Nahkatehdas	Viiala	pohjanahka, päällisnahka
Weljekset Åström Osakeyhtiö	Oulu	pohjanahka, lapikkaiden ääri- ja kengäsnahka, päällis- ja valjasnahka, vasikannahka, valjastuotteet, hinnat, ompeluhinnat, työkintaat, kengäksset ja varret

Vuota saadaan vaihtaa vain sellaiseen valmiiseen nahkaan tai nahkavalmistisiin, joiden pistearvo on yhtä suuri kuin vaihdettavan vuodan pistearvo. Jos esimerkiksi vuodan pistearvo on 75 pistettä, voidaan sillä vaihtaa valmista nahkaa tai nahkavalmisteita, joiden yhteinen pistearvo on myöskin 75 pistettä. Vuodan haltija voi vaihdossa saada vain vaihtoluvan selkäpuo-

lulle merkittyjä tarvikkeita. Ne tarvikkeet, jotka vuodan haltija vaihtamalla voi saada, merkitään siten, että vaihtoluvan selkäpuolella olevaan luetteloon vedetään viiva sanottujen tarvikkeiden nimen alle ja tarvikkeen pistearvo merkitään sarakkeeseen 1. Jalostuslaitos merkitsee sarakkeeseen 2 luovuttamiensa tarvikkeiden pistearvon. Kun saattaa käydä niin, että vuodan pistearvo,

kun vuota lopullisesti jalostuslaitoksessa tarkastetaan, havaitaan pienemmäksi kuin miksi vuoden haltija on sen ilmoittanut kansanhuoltolautakunnassa ja vuoden haltija ei tämän vuoksi voi saadaakaan kaikkia niitä tarvikkeita, joita hän on laskenut vuodasta saavansa, on lautakunnassa merkittävä, minkä tarvikkeen vuoden haltija haluaa saada ensiksi, minkä toiseksi j. n. e. Merkintä toimitetaan siten, että ensimmäiseksi halutun tarvikkeen nimen eteen kirjoitetaan numero 1, seuraavan numero 2 j. n. e.

Vuota saadaan vaihtaa vain sellaiseen nahkaan tai sellaisiin nahkavalmisteesiin, joita voidaan vaihdettavasta vuodasta valmistaa. Kansanhuoltoministeriön päätöksen 7 §:ssä ovat määräykset siitä, mikä osa vuoden pistearvosta saadaan käyttää minkinlaisen tarvikkeen vaihtamiseen. Kuten sanotusta pykälästä ilmenee ovat vuoden haltijan vaihtamalla saatavat tarvikkeet jaetut paksusta ja ohuesta nahasta saattaviin tarvikkeisiin.

Vuodan vaihtolupa on nähden on vielä mainittava, että sen nojalla saadaan vuota myöskin valmistaa nahaksi siinä jalostuslaitoksessa, jossa vaihto on määrätty suoritettavaksi. Tämä määräys on otettu valtioneuvoston päätökseen siltä varalta, etteivät vuoden haltija ja nahanjalostuslaitos sopisi vuoden vaihtamisesta, esim. vuoden huonon nylkemisen tai säilytysvikojen vuoksi.

Vuodan valmistuslupa.

Määräykset siitä, miten vuoden valmistuslupa on kirjoitettava ja miten sen kanssa muuten on meneteltävä, ovat kansanhuoltoministeriön päätöksen 3 §:ssä. Sanotut määräykset ovat suunnilleen samanlaiset kuin edellä vaihtoluvasta selostetut määräykset. Kun uusien valmistuslupakaavakkeiden painattaminen kuitenkin vie pitemmän ajan ja entisiä kaavakkeita on ministeriöllä varastossa huomattava määrä, on ministeriö määrännyt, että vuoden valmistusluvasta saadaan toistaiseksi kirjoittaa tähän saakka käytännössä olleille kaavakkeille ja että valmistusluvasta suhteen on toistaiseksi meneteltävä samalla tavalla kuin tähänkin saakka. Vuodan pistearvokin on niihin vuotiin nähden, joille valmistuslupa annetaan niin kauan kuin se kirjoitetaan

nyt käytännössä oleville kaavakkeille, määrättävä kansanhuoltoministeriön 30 päivänä joulukuuta 1942 antaman päätöksen 3 §:n mukaisesti kuten tähänkin saakka. Tästä ovat määräykset kansanhuoltoministeriön 25 päivänä toukokuuta 1943 antaman päätöksen 9 §:n 2 momentissa.

Valmistuslupa on kirjoitettava neljänä kappaleena ja pistearvot niihin vuotiin nähden, joille valmistuslupa annetaan, on määrättävä uuden päätöksen mukaisesti vasta sitten kun kansanhuoltoministeriö määrää uudet vuoden valmistuslupakaavakkeet otettaviksi käytäntöön.

Vuodan pistearvon määrääminen.

Vuotien pistearvojen määräämisperusteihin on kansanhuoltoministeriön antamalla uudella päätöksellä nautan, hevosen ja hirven vuotien osalta tehty periaatteellinen muutos. Niiden pistearvot on sanotun päätöksen 5 §:n mukaan säännöllisesti määrättävä painon perusteella, kun sitävastoin tähän saakka voimassaolneiden säännösten mukaan paino otettiin vain osittain huomioon pistearvoja määrättäessä. Lampaan nahan osalta on taas pistearvoja määrätessä otettava huomioon paitsi nahan koko myöskin se, onko nahka keritty vai villainen. Muiden vuotien pistearvot on edelleen määrättävä yksinomaan sen perusteella, mistä eläimestä nahka on saatu.

Kun kuitenkin saattaa esiintyä tapauksia, ettei kansanhuoltolautakunnalle toimitetusta vuodan ostokuitista tai vaihto- tai valmistusluvasta käy selville nautan, hevosen tai hirven vuoden paino eikä lampaan nahan osalta sen koko ja onko se keritty vai villainen, on näitä tapauksia varten vahvistettu mainitussa 7 §:ssä erityinen pistearvojen määräämistaulukko. Tätä on kuitenkin käytettävä ainoastaan silloin, kun edellämainitut pisteiden laskemisperusteet eivät käy selville kansanhuoltolautakunnalle toimitetuista asiakirjoista. Kuten edellä jo on huomautettu, on niiden vuotien osalta, joille valmistuslupa annetaan, toistaiseksi noudatettava entistä pisteiden laskemis- ja vuotatilityksiin merkitsemistapaa.

Lopuksi on huomattava, että tähän saakka voimassaolneiden säännösten mukaan lasketut asianomaisten vuotatilityksiin merkityt pistearvot jäävät edelleen muuttumattomiksi ja otetaan ne asianomaisen vuoden

haltijan hyväksi huomioon samalla tavalla kuin uusienkin perusteiden mukaan laske-
tut pisteet.

Kansanhuoltoministeriö kehoittaa kansan-
huoltolautakuntia tarkoin perehtymään nyt
annettuihin vuotien säännöstelyä koskeviin

valtioneuvoston ja kansanhuoltoministeriön
päätöksiin, sillä tähän kiertokirjeeseen ei
ole otettu kaikkia sanotuissa päätöksissä
olevia määräyksiä, vaan on niitä ainoastaan
pääkohdiltaan selostettu.

Kansanhuoltoministeriön puolesta:

v. t. Osastopäällikkö *Reino Laaksonen*.

Toimistopäällikkö *Aarne Heliö*.